

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 20 юни 2024 г.
(OR. en)

11398/24

SOC 492
EMPL 298
ECOFIN 741

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
№ предх. док.:	10550/24
Относно:	Заклучения на Съвета относно адекватността на пенсиите

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета по посочения по-горе въпрос, одобрени от Съвета по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси на заседанието му от 20 юни 2024 г.

**АДЕКВАТНОСТ НА ПЕНСИИТЕ
ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА**

1. КАТО ПРИЗНАВА, че правото на адекватни доходи и пенсии за старост, провъзгласено в Европейския стълб на социалните права, е ключов градивен елемент на социална Европа и е от решаващо значение за постигането на целта за намаляване на бедността до 2030 г.
2. КАТО ОТЧИТА факта, че с оглед увеличаването на дела на възрастните хора в нашето общество през следващите десетилетия, осигуряването на адекватност на пенсиите ще бъде трудно, но решаващо за подпомагането на благосъстоянието на населението.
3. КАТО ПРИПОМНЯ, че Европейският съюз подкрепя националните усилия за осигуряване на адекватни доходи за старост, включително чрез улесняване на обмена на опит, мониторинга и оценката, и че докладите за адекватността на пенсиите, изготвени от Комитета за социална закрила и Комисията, са ключов аналитичен инструмент в това отношение.
4. КАТО ПРИЗНАВА, че е важно възприемането на комплексен подход на политиката и тясното координиране на анализа на устойчивостта на разходите, свързани със застаряването на населението, и адекватността на пенсиите и дългосрочните грижи.

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

5. ПОДКРЕПЯ основните заключения на Доклада за адекватността на пенсиите за 2024 г., изготвен от Комитета за социална закрила (и неговата работна група по адекватността на пенсиите) и Комисията.
6. ПОДЧЕРТАВА основните констатации в Доклада за адекватността на пенсиите за 2024 г.:

- а. Рискът от бедност и социално изключване за възрастните хора продължава да нараства, обусловен от относителната бедност поради доходите, и е по-висок в напреднала възраст, особено при жените. Въпреки продължаващите значителни различия между държавите, повече от един на всеки пет възрастни европейци са изложени на риск от бедност или социално изключване. Доходите на възрастните хора остават средно под 90 % от доходите в трудоспособна възраст. Увеличаването на очакваната продължителност на живота се забавя; понастоящем един европейец може да очаква да прекара средно 21 години в пенсия. Необходимостта от здравеопазване и дългосрочни грижи се увеличава с възрастта и е свързана с по-висок риск от бедност.
- б. По-голямата част от възрастните хора са жени, което превръща неравнопоставеността между половете в напреднала възраст в особено социално предизвикателство. Въпреки че разликата между средните пенсии на мъжете и жените продължава да намалява, оставащите различия между половете по отношение на бедността в напреднала възраст, размера на пенсиите и пенсионното покритие свидетелстват за трайни неравенства, натрупани по време на трудовия живот. Наред с други фактори, по-ниската финансова грамотност може да възпрепятства пенсионното планиране на жените. Жените също така живеят по-дълго в лошо здравословно състояние от мъжете и по-често се нуждаят от грижи, като същевременно имат по-ниски доходи.
- в. Въпреки че пандемията от COVID-19 и увеличаването на разходите за живот, предизвикани от агресивната война на Русия срещу Украйна, представляваха голямо предизвикателство по отношение на стандарта на живот, европейските пенсионни системи и антикризисните мерки спомогнаха за смекчаване на въздействието върху адекватността на пенсиите. В същото време продължи общата тенденция за реформи за укрепване на механизмите за адекватност. Индексирането на пенсиите е ключов политически лост за защита на пенсионерите от намаляване на доходите.
- г. Предвижда се коефициентите на заместване на пенсиите в повечето държави членки да намалее през следващите четири десетилетия. Въпреки че пенсионните системи и данъчното облагане оказват влияние върху равнището и (пре-)разпределението на доходите след пенсиониране и върху бъдещото развитие на адекватността, възрастта за пенсиониране остава ключов фактор, който обяснява настоящите и бъдещите обезщетения. Пенсионните системи третираат по различен начин прекъсванията на кариерата — от относително добра защита на прекъсванията за отглеждане на дете до по-непоследователно зачитане на безработицата и дългосрочните грижи.

- д. Социално-икономическите неравенства по отношение на очакваната продължителност на живота са предизвикателство за пенсионните политики, които може да се наложи да адаптират възможностите за пенсиониране за различните кариерни профили, за да се предотврати натрупването на неравенство. Начинът, по който неравенството в трудовите доходи се изразява в неравенство в пенсиите, зависи до голяма степен от прогресивността на пенсионната система. Въпреки че пенсионните системи защитават нуждаещите се, продължават да съществуват пропуски. Предвижда се пенсиите на самостоятелно заетите лица да бъдат средно с една трета по-ниски от тези на наетите лица на пълно работно време със сходна кариера, наред с другото, поради различия в правилата и в средните доходи.
7. ПОДЧЕРТАВА ролята на адекватните доходи в напреднала възраст за гарантиране на социалното сближаване, насърчаване на приобщаващ и устойчив растеж и укрепване на икономическата и социалната устойчивост.
8. ПРИВЕТСТВА предприетите мерки за защита на пенсионерите, по-специално тези с ниски доходи, от нарастващите разходи за живот, както и реформите, въведени в много държави членки за повишаване на адекватността на пенсиите, като същевременно ОТБЕЛЯВА, че продължават да съществуват предизвикателства по отношение на осигуряването на настояща и бъдеща адекватност.
9. ПОТВЪРЖДАВА ОТНОВО необходимостта от продължаване на реформите в подкрепа на адекватността на пенсиите в общество на дълголетието, включително чрез подобряване на участието на пазара на труда, достъпа и вноските в схемите за социална закрила за всички, както и чрез засилване на достъпа до висококачествени и финансово достъпни здравни и дългосрочни грижи. ПОДЧЕРТАВА значението на тези реформи, включително в рамките на европейския семестър и Механизма за възстановяване и устойчивост.
10. ПОДЧЕРТАВА, че адекватността на пенсиите и фискалната устойчивост на пенсионните системи са неразривно свързани цели на политиката, които изискват интегриран отговор на предизвикателството, свързано със застаряването на населението. ПОДЧЕРТАВА взаимното допълване на анализа, предоставен в Доклада относно адекватността на пенсиите и Доклада за застаряването на населението в това отношение. ПОДЧЕРТАВА, че по-дългият трудов живот, подкрепен от политики, които насърчават активния живот на възрастните хора и остаряването в добро здраве, както и от положителни стимули и по-голяма гъвкавост на възможностите за пенсиониране, които отразяват многообразието на професионалните кариери, както и активното участие на жените и мъжете на пазара на труда, са от ключово значение за поддържането на адекватни и устойчиви пенсии в обществото на дълголетието.

11. ПРИВЕТСТВА акцента в Доклада относно адекватността на пенсиите върху неравнопоставеността между половете в напреднала възраст. ПРИЗОВАВА Комитета за социална закрила и Комисията да продължат и да доразвият този анализ в бъдещите доклади. ПОДЧЕРТАВА значението на надеждните и актуални показатели за наблюдение на неравнопоставеността между половете по отношение на пенсионните обезщетения и пенсионното покритие, както беше подчертано на Конференцията на високо равнище в Брюксел по въпросите на разликата в пенсиите на мъжете и жените и адекватността на пенсиите.¹
12. ОТБЕЛЯЗВА значението на ориентирания към бъдещето анализ на адекватността на пенсиите и доходите за старост, включително аспектите, свързани с разпределението. ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки да разработят и прилагат инструменти за моделиране с цел улесняване на прогнозите за бъдещата адекватност и оценка на въздействието на реформите.
13. ПОДЧЕРТАВА, че пенсиите следва да се разглеждат във връзка с други области на политиката, които се стремят да подкрепят стандарта на живот в напреднала възраст, по-специално дългосрочните грижи. ПРИВЕТСТВА включването на взаимодействието между пенсиите и услугите за дългосрочни грижи в Доклада за адекватността на пенсиите.
14. ПРИКАНВА Комитета за социална закрила и Комисията да продължат работата си по адекватността на пенсиите и дългосрочните грижи и да докладват през 2027 г.

¹ [Доклад от Конференцията на високо равнище относно разликата в пенсиите на мъжете и жените и адекватността на пенсиите, 8 февруари 2024 г., Брюксел](#)